

SOPRONYVIDÉKI LAPOK.

Társadalmi és ismeretterjesztő vegyes hetilap.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos: Moller Ede.

„Magyarosodás és művelődés.”

Előfizető díj:		Megjelenik minden szombat.		Hirdetések díja:	
Egész évre	6 ft. — kr.	Előfizető pénzeket és hirdetések a szerkesztőségben kívül Romwalter Károly könyvnyomdája (várkerület 121 sz. a.) is elfogad.		Egy négyszer hasábozott kis sor egyszeri iktatásnál 6 kr., többszöri iktatásnál 4 kr. Bélyegdíj külön minden iktatás után 30 kr.	
Félévre	3 — „				
Negyedévre	1 — 50 „				

A nevelés.

I.

Kétségkívül igaz, hogy misem állhat inkább érdekében úgy egyesek, mint testületnek, mint a helyes nevelés. Ez képezi alapját az ember szellemi életének; e nélkül nincs tudomány, nincs tökéletesedés, mivelődés. Nagyon rövidlátó emberek azok, kik azt hiszik, vagy állítják, hogy az embert nevelni nem lehet, nem is kell, mert ha rossz akar az maradni, nem segít azon senki istenfia nevelése; ha pedig jó akar lenni, nincs szükség a sok prédikálásra. Ezek az emberek néhány sikertelen specialis esetből az egész neveléstudományt halomra döntik, egyenesen tagadják. De ezek nem hatottak mélyebben a neveléstudomány lényegébe, mert különben meggyőződhetek volna, hogy boldogul ítéltek; köznapias gondolkodás módjuk elragadta őket s a sikertelenség keserű íze érezhető ítéletükön. Pedig e nézet nagyon lábra kapott már s vannak szülők, kik ennek hódolva (mert kényelmeket hajhásszák) ön magára bizzák az ifjú esemetét, hadd nőjön, hiszen az erdei fát senki sem ápolja, nevelés mégis diszlik. Megértük ama időt, mikor már sok szülő luxusnak tartja a nevelést; pedig a világnak eddig létezett s létező mivellett államai mindenha gyakorol-

ták, a nélkül, hogy annak lehetőségét kétségbevonni, szükséges voltát tagadni valaha csak megkísérették volna.

A nevelés szükséges voltát nem is kell magyarázgatni. Már azon tehetetlen állapot, melyben az ember e világra jön esalhatatlanul hirdeti a nevelés, még pedig a testi és szellemi nevelés szükséges voltát egyaránt. A testi nevelés kezdete már a születési idő előtti időszakra vihető vissza: a szellemi nevelés azon időtől válik különösen szükségessé, a melyben a gyermek öntudatra ébredve öntudatosan cselekszik. Az ember tehetségei vele együtt jönnek a világra, de nem fejlődten, hanem csirák gyanánt, melyekből a tehetségek idővel kifejlődhetnek külsőhatás folytán. Ezen külsőhatás nem egyéb nevelésnél. A nevelés tehát az embert tehetetlen állapotból öntudatra, önállóságra vezeti. Történelk pedig ez a gyermekifélele fogékony-sága által, melynél fogva a benyomásnak, a jónak úgy mint a rossznak enged, s a tapasztalás bizonyítja, hogy a gondos, célszerű nevelésnek rendesen jó, a ferdének rossz következményei szoktak lenni, bár gyéren kivételekkel is találkozhatni. Annyi minden esetre bizonyos, hogy nevelés nélkül az emberi szellem fejletlen állapotban marad, azért mondja Kant, hogy az ember csak nevelés által lehet emberré.

Ki nem hallotta volna híret az állatok társaságába került gyermekek elvadul-ságának? Tekintsük a magukra hagyott és képzés, nevelés nélkül felnőtt egyéneket; olvassuk a nevelés nélküli államok statisztikai tábláit, s behoznyitva találjuk, hogy az ember külsegély, nevelés nélkül az állatltság fokán marad, ellenben nevelés által a tököly legmagasabb fokára emelkedhetik.

De csalódik az, ki azt hiszi, hogy a nevelés a szülők kizárólagos feladata, s hogy a gyermek rosszaságáért mindig ezeket kell kérdőre vonni. Igaz ugyan, hogy a szülőknek, mivel a gyermekkel folytonos s legszorosabb érintkezésben vannak, igen nagy része jut a nevelésből, de a mellett neveli a gyermeket a társaság, szokás, életmód stb. szóval az egész világ, melylyel az érintkezésbe lép. Csakhogy e nevelést nem vehetni szorosan nevelésnek, mert nevelés alatt valami szándékos, tudatos s nem esélyes behatást értünk a gyermekre, a mely bizonyos meghatározott cél elérésére, az önállóságra vezet. A társadalom ezer és ezer hatásainak eredménye természetesen igen különböző; az egyik jótékony angyallá, a másik rablófőnökké növekedhetik s a szerint, a mint esetleg ilyen vagy amolyan körülmények hatásának van kitéve. De ez csak esélyes nevelés, a gyermek öntudatlan természeti fejlesztése. Ez az életiskola, mely igaz olykor derék

embereket képez, hanem az ily iskolára bizott gyermekek nagyobb része rendesen testileg és lelkileg tönkre jut. Nem elégendő tehát a gyermeket a külvilág esélyes hatásainak átengedni, sőt ellenkezőleg, iparkodni kell a gyermeket a külvilág gyakran rossz benyomásaitól óvni, azaz a szándékos, a tudatos nevelés terére lépni.

Ki nevelhet? Nevelhet nagykoru egyén, azaz nem olyan, ki 24-ik évét betöltötte, hanem olyan, ki a kültetés iskoláján maga is keresztüvezett, azon álláspontra jutott, melyen a világgal való harcaiban önjerejére támaszkodhatik, ki az értelmi érettség fokán áll s így tudatosan kezelni tudja a nevelés eszközeit. Gyöngeszelleműek soha sem lehetnek nevelők. Ha tehát a nevelőtől ilyképi nagykorúságot kívánunk, hogy nevelhetné a mai értelem-ben vett anya jól gyermekeit? Hát tudja ő, mit tesz nevelni? Gyermekéveit a legboldogabban töltötte, szülei majom szeretettel viseltettek irányában, minden kedvére történt, részesült egy kis iskolázásban, megtanult jól rosszul olvasni, írni, számolni, azután zárdában töltött vagy négy évet, hol franciával, zongorával foglalkozott, végre kikerült, akad kérő, férjhez ment s ime előttünk áll az anya, ki főnevelője legyen gyermekének. Ismeri-e ez az életet, a világot? tud-e az nevelni?

Tárca.

Balaton partján.

Lelkem csak ottan mulatoz.
A Balaton partjainál. —

Magasztos érzelmet szállja meg az emberi kebelt, midőn a beszédes némaságában előttünk elterülő, fenségesen nyugodt magyar tenger partjainál a még édesen szendergő természetet szemléljük. Meglepő szépségűek ilyenkor a távoli hegyek; édesebben pihen itt a szem a legtisztább hegyi patak s hull alá az apró kőszirtek közé, honnan millió gyöngyöt képezve pattan vissza s elszóródik a sziklák alját övedző tarka vegyületű virágágyra; — regényesb itt az erdő zúgása, bánnattaltebb a pástor furulya bús nyögdecse-lése. —

A szendergő természetet elterülő mély csendet csak a fészkekbe visszatérő baglyok suhanásai zavarják meg némelykor, jelentve a regg közölgését. A keleti égboltot bibor-vörösség folyja át a nap előkörökét, mely a bércek tetején már úzi varázsjátékát csokol-gatva a harmat elhészett gyöngyeit. Most va-kitó fény özönl el a keleti égboltot és a nap lángba borult tekéje ritka pompával emelke-dik a láthatár fölé! . . . Ha van érző szived ha tud mélyen szeretni. s e mély szeretetét barát vagy nő részéről nem nyertél egyebet

csalódásnál: jöjj e nagyszerű látványhoz, bo-rulj le a mindenség alkotója előtt, imádd őt olt s érezni fogod a csalódás titotte sajjó sebedre ömlő jótékony balsamot; érezni fogod a fájdalom kérgének olvadását s szived enyhítő vigaszra nyílik, mint a nap tikkasztó hűvőtől ellankadt lilium illatozó keble az, ő édesen üdi-tő harmat előtt; érezni fogod mint emelke-dik lelked a mindennapig fölé, hol nem ta-lálsz egyebet, mint rút önzést. —

Az egyik búkkfa illatos koronája alatt levő padon szende jószágot kifejező, megra-gadó szépégű fiatal nő szemlélé a nagyszerű jelentet.

Galambszelidőségű, kék szemű beárnyé-kozó bárszony pillán egy könyv rezgett. Va-jon a boldogság vagy a fájdalmak fényes kö-veve?

Hova merült el szépszed világa?
Mi az, mit kétes távolban keres?
Talán a mult idők setét virága,
Min a csalódás könyve rengedez?

Nézd a világot: annyi milliója,
S köztük valódi boldog oly kevés!

Vagy tán azon óra támadt föl lelkedben, melyről mondják: hogy édesebb, szeretők vagy barátok közt nincs, mint rövid viszáko-dások utáni megbékülés. Csalátkoznak. Mint nyári vészek után, bár mi rövidke legyenek, s bár mi tisztán ragyogjon a nap, ha elvonultak, a levegő mindig kihül: úgy mindig hidegség marsd vissza viszálkodásainkból s ha nem is más legalább az, ki magát hibás-nak érzi, el nem szokta felejteni a pillanat keserűségét. Hasztalan tagadja szívünk, hasz-talan ragaszkodunk lelkünk minden erejével szeretettünkhez ismét, inkább iparkodunk fe-lejteni, minthogy valóban felejtethetünk s sze-

retetünk megszakadva egyenlő folyásában, olyan mint a patak, mely ha zuhanáson át-ment, sima tükörré egyesül ismét, de nem választhatja kii szajját melyet estében fel-vett.

Vagy tán a fényes könyvet ama pillanat édeségének újra érzése csalta ki melyről a költő zengi:

Csak a szív ver . . . ajkunk oly néma!
Nem találunk hangot, szavakat:
Mint mikor a sok virág a réten
Eltakarja a keskeny utat.

Nem, nem ez emlékezők könnye az, mely szempilládon rezeg, hanem ugyanazon oké, mely miatt szemembe is könyek gyültek. A magasztos honszeretet ugyanazon mély fájdalom rezi át a te szived hurjait is mely az enyémet; érzed e nagyszerű természeti jelenetnél, nemzetünk egykori ragyogásának, mely fénytel tölté be az egész világot, el-homályosulását; érzed velem együtt mélyen, hogy nemzetünk anyagilag s politikailag az örvény szélén, hogy nincs messze az idő, mi-dőn „a sirt hol nemzet sülyed el népek ve-szik körül;“ érzed a költő szavait:
Bukott angyalként látom hullni
Le a magasból népemet,
És átkom az, hogy őt föl fognom,
Szegény fiának, nem lehet. —

Te át érzed velem együtt e mély fájdalmat, hisz magyar hölgynek születél?! S magyar hölgynek születni nagy és szép gondolat, tudod, érzed jól, hogy „születni és szeretni magy ar hölgynek kevés;“ hivatásod hazád égő szeretetére nevelni gyermekeid, hogy feltámaszszák újra a dicső kort, mely megóv a bukástól, az enyészettől, mert

Mit érne tündöklőnöd
Egy bűzhött tó fölött?
Mit, szép virágnak lenned,
Gyász sirhalmok között?

De nem! Tán e nagyszerű jelenet nem-zetünk ébredésének hajnala, Tán belátja e nemzet az örvény közelségét, fölismeri a bo-szus egeknek ostarait s kétszeres erővel té-rend vissza azon alapra, „mely ha megvész Róma ledől s rabigába görbed,“ azon járt ut-ra, melyen őseink annyi babért arattak.

S így a fájdalom könnye, az áhitat, a buzgó könyörgés könyvéé vált hogy e nem-zet feltámaszsa az egykori boldog idöket, s így mint buzgó imádság epedez ajkainkon eme ima:

Isten segits! Országok Istene!
Ruházd fel áldásoddal e hazát,
Hogy mint az őskor boldog édené
Dúsan viritszon sikon, bérceit át,
Add, hogy mit ember ész és kéz kivihát,

Ne várja mástól, mint szerencse-káját. —

Lassankint megtelt a Balaton partja a reggeli közönséggel; az édes-bús magyar ze-ne dallamaiban, mintha csak szivem magá-radt érzelmeit akarná folytatni, fölhangzott a:
Húzd, de még se, — hagyj békét a hurnak,
Lesz még egyszer ünnep a világon;
Majd ha elfárad a vés s haragja,
S a viszály elvérzik a csatákon,
Akkor húzd meg újra lelkesedve
Isteneknek teljék benne kedve.
Akkor vedd fel újra a vonót,
És derüljön zordon homlokod,
Szúd teljék meg az öröm borával,
Húzd, s ne gondoldj a világ gondjával.

Kapossy L.

Oh igen; de csak ösztönszerűleg, öntudatlanul; gyermeke iránti anyai szeretete és vonzalma vezéresillaga az ő nevelésének, ez engedékenyül teszi, ezért takargatja gyermeke hibáit, haragszik, ha valaki azokra figyelmessé teszi, duzzog, ha az atya megint, megpöröli vagy plane megbünteti a gyermeket, szánakozik és sűrű, ha a gyermek hibájáért lakolt! S a gyermek azt hiszi, hogy nem hibázott, hogy igazságtalanul szenvedett, könnyelműségében máskor is vét, mert tudja, hogy az anya védszárnyai alá menekülhet, meghúzódhatik, s hányszor megcsik, hogy felőve, átkozza szüleit, mert nem részesítették gondos, célszerű nevelésben, s a szülők könnyelműségük keserű gyümölcsét élvezni kénytelenek. Nem szép ugyan, hogy a természet a szülőket gyermekük iránti szeretetükért oly érzékenyen bünteti, megrikatja, de ép ez által emlékezteti, hogy ők rakják azon alapot, melyen majdán gyermekek jövője felépül. Tanítja őket arra hogy nemcsak gyermekök külsejének csinoságára, tisztán tartására fordítsanak gondot, hanem ápolják, neveljék a lelket, a szellemet akkor, mikor az még eléggé fogékony az intés figyelmeztetés befogadására; ne feledjenek jutalmazni, ha kell, de ne feledjenek büntetni, ha szükség; dicsérjenek és ócsároljanak, a mint a tett kívánja. A gyermek lelke örülni fog a jutalomnak, a dicséretnek, pirulni a büntetésért, ócsárlásért. Amannak kellemes, emennek kellemetlen érzése örökké nyomot hagy a gyermek lelkében.

Egy pár megjegyzés „a nők hivatása” című cikkhez. *)

Redesen költői felfogásból kiinduló ítéletet hallunk a nőkérdés tárgyában, mint általában szívünk húrjai rendülnek meg, az ész hangját elnémítva, midőn a szép nemről beszélünk. Pedig nem az érzélgés, hanem a szükség egyedül fogja a nőkérdést megoldani, miután csakis a szükség teremtette.

Könnnyű azt mondani: „a nő hivatása az, hogy anya legyen.” Ott, hol kényérkérdés fenn nem forog, hol a nő egész nevelése oda irányul, hogy az élet nemes élvezetére képesítessék, saját boldogságába mások boldogságát befoglalva, ott áll a thesis: a nő hivatása — családát alapítani. De nem ily rózsaszínű a jársadalom élete. Kivételes a nyugodt boldogság; rendes csak a küzdelmes, gyér sikernek alig örvendhető lét. S nem kis osztályrészt jutott ki a nőnek a létérti küzdelemből. S ott, hol az a kérdés: miből éljek? miként biztosíthatom jövőmet? — ott eltűnik a család idyllikus képelete, eltűnnek a fiatalok álomképei s helyébe az éhség lép mint fenyegető váz. Hiába mondjuk az éhezőknek: neked nem illik dolgoznod, neked az a hivatásod — férjted boldogítani. A gyomor nem ért a poisishoz, annak kenyér kell.

S ha meg nem tagadhatjuk a nőtől hogy dolgozzék, hogy dolga után megéljen, minek ilyféle állításokkal fellépni: ez vagy amaz hivatás mint az orvosi tudomány vagy az ügyvédség megöli a nőességet? Mivel volna az bebizonyítható?

Tudjuk hogy a vad népeknél a nők végzik a földi s házi munkát s a mellett anyai kötelességeiknek is megfelelnek. Látjuk, hogy földmiveseinknél nem kis s nem épen legkönyebb része a munkának a nő feladata, a nélkül hogy családi érzése gyengülne. Nap-számosságaink, iparosaink, s kereskedőinknél szintén azt tapasztaljuk, hogy a nő tevékeny segítse a férfinak, a nélkül hogy gyengéd érzelmére képtelenné válnék. Mért ne lehetne, hogy a mivel nő mivel hivatást válasszon kényérkeresetül a nélkül hogy nőiességében kárt vallana?

Vagy épen csak ezeket akarjuk a városi társadalomhoz láncolni, megfosztani emberi joguktól: tehetségüket érvényesíteni s munkaképességüket értékesíteni? Nyissunk inkább tért nekik, hogy legyen általános a munka erkölcsösítő befolyása.

*) E cikkre „a nők hivatása” című folytatásos cikkünkben még visszatérünk. Több oldalas tisztázhatja csak az eszméket.

Téves azon vélemény is, hogy a bonctanul foglalkozó nőnek nőiességéből kell kivetkőznie. Ha az igaz volna, úgy ezen tudományok a férfi kedélyére is kártékonyan kellene hatnia. De ki merné állítani, hogy az orvosok nem kényérkeresetők humanus oldalán épen találják fáradozásuk díját? A bonctan nem a hentes, hanem a tudomány szempontjából tekintendő; a tudomány pddig, legyen az akármelyik, csak nemesíti szívet s lelket egyaránt. Meglehet, hogy az érzélgést kizárja, de arra nincs is szükségünk.

Téves továbbá azon állítás is, hogy az ily hivatásos nő elvonatik családi köréből, hogy megszűnik a ház, család örző anyyala lenni. Nézzük a paraszt nőt.

Gyermekeit magával viszi a szántóföldre s azok fölött örkdöve végzi munkáját. Szoktatja a kisdédet, eteti a nagyobbat s a nap multával örvend munkájának s családjának.

Vagy nézzük a bábát: éjjel nappal jár kel fontos, életet óvó hivatásában s még talál időt módot családi örömeit élvezni s családjának magát szentelni. Csak a mivel nő volna erre képtelen? Ki bir ilyet, komolyan állítani?

Konstantinápoly.

E. Reclus után.

A török félsziget, mely alakokban oly meglepő, a szemlélő előtt váratlan bájokat tár fel. Maga a természet is már evikkel külső nyugalma dacára. Róna közepén kupdombok, halmok, hegyzömök; a tenger partján fickándozik a föld, messze nyulnak ki félszigetek, földnyelvek, mintha újait nyujtána ki. De azok a kiknek ezeket nyujtja, még a kézzel sem elégszenek meg. Minden hegy, minden völgy beszél. A granithegyek leereszkednek s mézhalmoktól környezve róna által szegélyeztetnek. Kis Ásiában elmálló hegyek játszanak bujdosít tűzhányós eredetű kúpokkal s különös, a tenger még sem az e kettő közti mélyedésen tört keresztül, hanem inkább Ázsiából leszakított egyrészt s mint egy rozscseléd mely gazdáját meglöpi, annak ad a kinek ügyis elég van, Európához csatolta. Ezen ázsiai föld, mely Európához csatoltatott, a byzanci földnyelv.

Apollo a földön járván e helyet szemelte ki magának jóslóhelyül. A félsziget, melyet kies halmok hullámai borítanak el, a marmarai és fekete tenger közt elterjedve kikötőkben gazdag partokkal csalogatja az utazót s öble gazdag kereskedők lakhelyét képezvén „arany kürt”-nek mondják. A bosporus gyors áramlata, mely a kikötőbe is elhatol, megtisztítja a város csatornáit és messze távol vesz el a nagy tengerben éjszak felé, ezáltal a hajókat egészen a partig csusztatván, anélkül hogy a víz rohama ellen kellene harcolniok. A révnek kitűnő feneke, mely természetlő fogva bir különböző mélységgel, a hajók egész világát képes felvenni s mind a mellett gazdag halakban is; dacára az evezők, kerekék s csavarok szüntelen zajának s zavarának milliónyi halat hoz az áramlat az arany kürtbe. Azonban bármily könnyen megközelíthető is ezen kikötő a kereskedés szelíd hajói részére, ép oly könnyen elzárható háboru alkalmával. A partok anélkül hogy meredeken szakadnának le elég magasak, a kikötő védelmére mindenfelé, s a bejárat elég szűk, úgy hogy az ostromlottak többször elzárhatták. A város maga magasabb félszigeten fekszik, melyet mély völgyek s medencék elválasztanak a törzstől, s könnyen megerősíthető minden kultámadás ellen, s ha valaki ostromolni akarná, akkor először a Bosporus és Dardanellákat kellene elfoglalnia, s erre roppant szárazföldi s tengeri erőre volna szüksége. Mindezen talaj előnyökhöz hozzájárul a tiszta s egészséges légjárás, mely enyhébb a fekete tenger éjszakai fekvő városaiénál, de nem oly sülvényes, mint a délkelet. Éjszakielől a zord szelek ellen meg van véded, dél felé a tenger enyhíti a lég forgó áramlatát.

A történelem első fejlődésében Byzanc csak a szomszéd népek által látogatott, de midőn a hajókázás virágzott, a görögök itt csak hamar letelepedtek, mert ezen föld oly szép, hogy a győgyászat istene Apollon a „vakok”-nak is feltárta szemeit. Innen van, hogy jelenleg még sok olyan nép, mely lát, itt tartja találkozáját. Konstantinápoly a földközi tenger kereskedésének tengelye. Többek közt a szigettenger mindkét partja, Kis-Ázsia éjszaki s Eurapa keleti partja itt találkoznak; földrajzilag a Duna, Dnyeszter, Dnyeper, Don,

Rion, Kizil Irmak, Minder torkolatánál fekszik, miután az áramlatok itt központosulnak, Eurapa s Ázsia hegységi itt ereszkednek le s azért a keleti „Róma” csodálatos fekvése számtalan népet vont össze s a város virágzását eredményezte. Ambár ezen város török neve a latinak csontkításából Kuzstambul, Isztambul Sztambullá lett, mindamellett a török saját módján magyarázza, s nevét „szten polisz” (város par excellence) szavakkal hozza összefüggésbe. A távolabb eső népek pedig p. az Irak, (Mesopotamia), Syriai, Perzsiai népek még most is Rómának nevezik „Róm”-nak s a tartományt „Rumili”-nak.

Külsejének szépsége által Konstantinápoly egyike a világ legszebb városainak, a keletiek „paradicsom kert városa”. Összehasonlítható Nápoly s Rio Janeiroval, sőt többnyire ezek elé helyeztetik. Ha az utazó nem gőzösn, hanem csónakon (kaik) jó az arany kürtbe, az evező minden barázdájával változik a tájkép. Ott a szeraly fehérlo ormai s setét zöld fának tömege, a sztambuli házak, a tornyok, a nagy templomok s mecsetek apró gömbölyű sivegekkel fedve, melyeknek oldalain az ablakok gyöngyök módjára tüdökölnek, a karesu minaretek (tornyok) karzatokkal gallérozva emelkednek ki lépcsőzetesen a hegy oldalain felfelé. A kikötő másik oldalán, melyet hajóhidak jeleznek, más mecsetek tornyok helyettesítik. Magas árbocek, fehérlo vitorlák, százszerű lobogók fedék el rövid időre az eurpai módra épült tengerparti palotákat, s Pera város rendszeres homlokzatát csak sejtetik velünk. Éjszak felé kéjklak özöne szegélyzi a Bosporus két partját. Ázsia felől egy hegy fok nyúlik bele a tengerbe, s csúcsán szép palotákkal s gazdag kertekkel int az égen, melynek ezüst felhői játszadozva beárnyékolják a szép tájat. Ott ismét Szkutari, az ázsiai Sztambul, rózsaszínű házaival, templomok aranyozott tetőkkel s nagyszerű temetőivel, melyet évszázados ciprusok húsítenek. Mely török ne kívánkoznék ide, mely török félne a haláltól, ha ide temetik, a hol az ég oly szép kék, a sziklák oly szép sárgák, közbe közbe zöld berkekkel; a rózsaszínű házak s színes ponyvák, az aranyozott kupolák büszkén s mégis édesgetően néznek le a szegényre ugymint a gazdagra. Minden város között, mely lábait a tenger hullámaiban mossa, legszébb Sztambul. Szüntelen jönnek s mennek vízi járművek, a velencei gondoláknál ezerszer csinosabb s kényelmesebb csónakok, evezős, vitorlás, hajók, kerék s csavar-gőzöskök lelkesítvén s lelkesülvén. Sztambul magaslatairól még szebb ezen benyomás, mert láthatni az utcák, folyók s csatornák rajának ezüst menetét, láthatni két világreszt, a Nicomediái öblöt s messze távolban a ködös légből az ázsiai Olymposz fehérlo hősüvegét

A háziipar népiszkoláinkban.

(T. J.) „Munkában és munka által keresd, oh ember a hervadhatlan élet! Ez legyen a koszorú munkád homlokán. A test s a lélek és szellem munkája az eszköz, melylyel megtalálhatod jelen és jövőöd üdvödet.” (Ney F.)

Az uralkodó eszmék névtelenül születnek, s születésük napját nem ismeri senki: olyanok mint a folyó vizek. Száz forrásnak összeszivárgásából támadnak, s csak mikor már széles medret vájva, határozott irányt vett folyásuk, akkor adnak neki bizonyos meghatározott nevet.

Ily értelemben lehet mondani, hogy korunk illetőleg nevelésünk vezéreszméinek sorához egy új fűződött: a háziipar fölélesztésének, újra felvirágoztatásának eszméje. Ha azonban vizsga szemmel kísérjük a történelem lapjait, találjuk, hogy a nagy horderejű ügy, mely évről évre nagyobb hullámgyűrűket kavart, már a 17-ik században vert gyökereket a paedagogusoknál. A phlantropista iskola céljával tüzte ki, nemcsak munká s me rő, hanem munká s emberek nevelését is. Pestalozzi iskolájában télen a fonás és szövés, nyáron pedig a gazdaság tanított. Fichte ki, a munkaságot igen szépen fejté ki, utal arra, hogy mily mérvben menti meg az embert a romlottságtól és a munkatlanságból eredő káros következményektől a munka.

Most tehát, midőn újra országosra foglalkoznak a háziipar behozatalával; midőn ez eszme életrevalóságát a tanfériak folkarolják; midőn minden tanító oda törekszik, miként lehetne legjobban és legkönyeb-

ben ez eszmét a népiszkolában meghonosítani; most úgyhiszem nem céltévesztett, ha ez ügyet folkaroljuk, megvitátjuk és a jót magunkévé teszszük.

Ha futó pillantást vetünk az államokban kifejtett iparra, látni fogjuk hogy azon állam, melyben az ipar a fő rugó, melyben az ipar kifejlődése virágzásnak örvend; a jólét és meglegedés boldog viszatüközésével veteke-dik. Tudjuk, hogy az ipar a sok hasznos és nélkülözhetlen cikkeket hozza be az országba, tudjuk, hogy ez által az ország lakóinak megélhetése a vagyon és jólét előmozdítása gyökeresen javul és nagy mérvben mozdítatik elő; de tudjuk azt is, hogy az ipar nemcsak a megélhetésre, hanem a népesedésre is nagy befolyással bir. Mert kérdem, mi okozza né-mely kis államban a népesség nagy számát? Mi más, mint az ipar virágzása! Sőt vannak egyes államok, melyekben ezenkívül még némely fontos társadalmi kérdés is egyedül az ipar által mozdítatik elő.

Sajnos, hogy hazánkról épen az ellenkezőt kell állítanunk, mert itt még a nagyobb kézmű és gyári ipar igen is paragon hever. Igaz, hogy a kis ipar jobban van képviselve, de ez sem áll még oly magas fokon, hogy a többi államokkal képes volna a versenyt kiállani. Már most mi itt a javítani való? Semmi egyéb, mint az iparnak alapja, a házi ipar! Régi igazság, hogy a nagy kézmű és gyári iparnak rendesen a kis ipar az alapja. Ezeknél fogva csak örvendhetünk a magyar ministerium felhívásának, midőn mult évben az ország minden vidékére statisztikai táblázatokat küldött, hogy az illető hatóságok jegyezzék föl, miféle iparágat művel, miféle iparághoz bir legtöbb vonzóással a nép. Ezen minist. intézkedés célja, a szegényebb nép tanítása és tökéletesítése a vidékükön divó s hasznos ígéro kézi munka körében. Azaz, hogy a dolgozni szerető szegény nép, különösen téli időben, idejét hasznosan tölthetvén, ne legyen kénytelen nyomorral küzdeni, vagy a nyáron verejtékével beszerzett csekély élel-mét és pénzt telen felemészteni s így a nyarat csak azért dolgozni keresztül, hogy télen éhen ne vesszen s legyen mit ennie.

Azonban az ily országosan mgindított bármily nemes célú intézmények igen lassan válhatnak boldogító tényekké! Itt magunknak is kell tenni. A tanítóknak adatott kéz-be legelső sorban ez eszme kivitele. Nevelésüknek egyik fő célja: munka által munkára nevelni. Neveljék, tanítsák a gyermekeket ideje korán oly képességek elnyerésére, a melyeknek üdvös hasznát az életben legjobban élvezhessék, a melyek által nemcsak értelmes polgárokká lesznek, de a melyek megóvják őket az elszegényedéstől és az ebből eredő káros következményektől.

E bajoknak legkönyebb a kézimunka meghonosítása által vethetjük elejét; mely kézimunka azonban csak úgy fog áldásos gyümölcsöket teremni, ha azt már a népiszkola legelső osztályaiban kezdjük kezelní és haladunk mindég nagyobb és nagyobb fokban fölfelé az osztályokban. Azonban kérdés, mely munkák ajánlatok legjobban a népiszkolák számára? Nézetünk szerint a legalkalmasabb és a legjobbak a gyermekkeretekben alkalmazásban levő foglalkozások köréből merendők. A Fröbel-féle munkanemek csak nem kivétel nélkül megfelelnek a kézi munka tanítás azon céljának, mely szerint a kézügyesség kifejtése mellett gyakoroltassék a gyermek az önálló alkotásban is. Sőt van több oly kézimunka, mely nem a gyermekertbe való, hanem a népiszkola alsóbb osztályaiba, mert ezek kivételére az önálló alkotás magasabb értelmi fejlettséget s több kézügyességet igényel, mint a mennyivel a gyermekertbe járó kis gyermek rendszerint birnak, minélfogva ezen foglalkozásokkal ott csak kieroszakolás utján lehet nem sikert elomutatni. Ellenben a népiszkola alsóbb osztályainak növendékei — főleg, ha a kisdédnövendébe jártak — ezen foglalkozási eszközöket az önálló alkotás céljára is kellő ügyességgel használndják. De azon munkaszerű foglalkozások is, melyek már a gyermekkeretekben megkezdhetők, magasabb fokban sikerrel alkalmazhatók az elemi iskolákban is. Szolgáljon itt egynehány példa Szabó Endre „kézimunka tanítása a népiszkolában” című könyvéből.

1. A vessző kirakás. A kezdők számára igen alkalmas munka a rajzolás tanításának megkezdése előtt, mivel ezen foglalkozásnak főcélja, a gyermekek előkészítése a rajzolásra; ezen kívül nagy elősegítője a számolás tanításnak is. Eszközül szolgál-nak különböző hosszúságú fenývesszőcskék.

2. A borsó munka. Ezen foglalkozás az előbbinek magasabb fok. A vesszőcskékhez vízben áztatás által megpuhított borsó szemeket veszünk, melyekbe a gyermekek a meghegyezett vesszőcskéket bedugják, a midőn a borsó szemek a vesszők össze foglaltára szolgálnak.

3. A kitűzés. Szükséges ezen foglalkozáshoz egy nyélbe erősített középvastagságú hegyes tű, melylyel a gyermek valamely lerajzolt alak körvonalain egyenlő távolságra lyukakat szúr; a rajzzal ellátott papírlap alatt egy üres papírlap van megerősítve, melyen a tű szintén keresztül szurattván, a rajzolt ábra ezen üres papírlapra átvitetik. Az áttűzendő papírok alá vastag posztót, vagy több réti itatót papírost kell helyezni, hogy a tű ne érje a deszkát.

4. A kivarrás. Ez az előbbivel rokon foglalkozás s abban áll, hogy valamely tárgynak a papírra rajzolt ábráját a gyermekek színes gyapot szálaból, a célra alkalmas varrótű segítségével kivarrják. A kivarrásra szánt ábra vonalain azonban — a kivarrást megelőzőleg — lukakat kell átstúrni s a varrótű ezen lukakon húzódik keresztül. A papír, melyen a kivarrás történik, a közönséges író papírnál vastagabb legyen, ha telik legcélszerűbb az ugynevezett kártya papírt használni.

5. A papírfűzés. Egyike a legkedveltebb s kivált a szép ízlés kifejtésére alkalmasabb foglalkozásoknak; egyszersmind előkészítő munka a kosár fonásra s a szalmafonásra, a lányok körében pedig horgolásra, és a himzésre, minél fogva mindent nemű gyermekek számára egyenlő mérvben alkalmas.

6. A szalmafonás. A papírfűzés s még néhány ilyenmű foglalkozás alkalmazása által az elemi iskola három alsóbb osztályában annyira kifejtetik a gyermek kez ügyessége, hogy a negyedik osztályban már sikerrel alkalmazható a szalmafonás. Ezen munka — nem által már pénzértéket képviselő tárgyak állíthatók elő; egyébként nagy haszon az is, ha a gyermek maga készíti el szalma-kalapját, jobban fogja ő azt — a saját kézügyességét — kimélni, mintha a legdrágább florenci kalapot vennék meg számára.

7. A Kosárfonás. Azonos irányu foglalkozás a szalmafonással s ezzel egyidejűleg alkalmazható. A kosarak hárs, fűz és mocsárfa vesszőkből fonatnak, de mivel ezen vesszőkkel nehéz elbánni, ha csak lehetséges — kivált kezdetben — tengerifű, vagy nád-vesszők alkalmazandók.

8. A papír hajtogatás. Ezen foglalkozással az iskolai kézimunkáknak egy — az eddigiektől eltérő csoportja veszi kezdetét, mely az ugynevezett könyvkötő munkákban éri el legmagasabb fokát. Az ezen csoporthoz tartozó foglalkozások kiindulás pontját a papírhajtogatás képezi. Ez a legelőször foglalkozás, nem kell hozzá egyéb, mint közönséges írópapír, sőt kezdetben beírott papír is alkalmazható.

9. A papír kimetszés. Alig van olyan neme az életben előforduló kézimunkáknak, melyeknél nem volna szükséges a szabályos kimetszésben való gyakorlottságra, még a szellemi munkával foglalkozó emberek is ritkán nélkülözhetik ezen ügyességet. Erre készíti elő s ebben gyakorolja a gyermekeket a papír-kimetszés elnevezése alatt ismert foglalkozás.

Ezek röviden azon kézimunkák, melyeket Szabó Endre a kézimunka iránt érdeklődő néptanítóknak ajánl. Miként használtasának az egyes itt elősorolt munkák, erre legjobb utmutatásul szolgál a már említett Szabó Endre „Kézimunka tanítása a népiskolában” című műve, ára 50 kr., kapható Demjén Imre könyvtárusnál Kolozsvárott. Ezenkívül igen alkalmas Köhler „Die Praxis des Kindergartens” című terjedelmes műve.

Most pedig miután a kézimunkából eredő s messzire terjedő hasznát és az egyes alkalmas munkák nemeit röviden vázoltuk, áttérünk záradékul egy-két kérdés megoldására.

A kérdések következők:

1.) Ajánlható-e a kézimunka behozatala az iskolákba? 2.) Ha igen, úgy mily iskolákban lehetne legnagyobb sikerrel előadni azt? 3.) A háziipar meghonosítása körül, mily elvek és beosztások mellett járjunk el? és végre, 4.) Minő munkatárgyakat vigyünk a népiskolába?

Az első pontra röviden megjegyzük hogy a kézimunka igen is ajánlható a népiskolákba, mivel az által egyrészt a csendes foglalkozás tere bővítették; másrészt pedig alkalom nyuj-

tatik a gyermeknek mintegy játszva, oly képességek elnyerésére, mely képességek életé-
sok kellemetlen órától megkímélik és melyek a vagyonodás és jólét előmozdításának fő rúgói gyanánt tekintendők.

A második pontra hogy minő iskolákban lehetne a legnagyobb sikerrel előadni a kézimunkát, arra azt feleljük: miszerint a háziipart, vagy annak egyes ágait az árvaházak, nevelőintézetek és az ipar iskolákon kívül az oly iskolákban lehetne a legnagyobb sikerrel előadni, a mely iskolák, már önműn magukban is egy teljesen bevégzett egészet képeznek: Ily teljesen bevégzett egészet képeznek a felső nép- és polgári iskolák. A házi ipar egyes ágainak oktatását, az elemi iskolákban is melyeket ugyan honsíthatni, de korántsem oly nagy sikerrel mint a fennem említett iskolákban.

Ezen utóbbi állításunk első tekintetre az első pontban állítottakkal ellenkezésbe látszik lenni, de még sem az, mert itt csak azt akartuk mondani, hogy oly nagy mérvben nem képes a népiskola elsajátítani az egyes munkákat, mint az önálló, egyégeszt képező iskolák, hol több gond fordíthatatik rá, mint épen az elemi iskolákban; de korántsem akartuk ez által azt mondani és bebizonyítani, hogy nem alkalmas, nem célszerű és nem szükséges; de sőt igen is alkalmas és célszerű a mi több még szükséges is, mert ha a gyermek a kisded neveldebből, hol e tárgyak ha nem is egész terjedelmükben, de legalább bizonyos határokig tanítattak; az elemi iskolába lép, s itt e tárgyak tanítása nem folytatatik, sőt a tanítás megsemmisül, úgy a már megszerzett ismereteket tökéletesen elfelejti és az egy-két évi tanítás haszna füstbe megy s a gyermekkeri tanítók működése és fáradsága feleslegessé válik.

Hogy a házi ipar meghonosítása körül mily elvek és beosztások mellett járjunk el? Erről röviden csak annyit mondunk: tegyük keveset és jól; a tulságos követeléseket mellőzzük, s tartssuk szem előtt, miszerint népiskoláink nem nevelőintézetek.

Vége, hogy az iskolákba a házi ipar minő ágai vitessenek be, az a vidék fekvésétől és az ott divó iparágaktól függ.

De ne feledjük, hogy a kor szelleme a tanítóitól igen sokat követel, azon kívül iskoláinkban annyi a tantárgyak halmaza: hogy alig vagyunk képesek, a törvény követelményeinek eleget tenni. Ez oknál fogva az ipar köréből csak oly munkákat vigyünk be népiskoláinkba, melyek a tanítás céljára alkalmasak s könnyen alkalmazhatók.

Ime midőn jelen sorainkban a kézimunka ipar meghonosításának hasznát a népiskolában és az abból eredő munka — és pénzkérdés nemét felmutattuk, tettük azt a legjobb indulattal s azon tiszta óhajattal: vajha vizsgálata találna az azokban feltárt eszme különösen a tanítóknál kik kiválóan arra vannak hivatva hogy az egészséges és életre való eszme kivitelenek eszközeit a gyenge bimbókba becsépegtessék és ez által számosaknak a megélhetés kenyerét kezeikbe adják.

Himfy Szerelmei.

Kisfaludy Sándortól.

IV.

Vége.

Azon lelkesedést, melyet a Himfy előidézt, megújították régi s melyeknek tartalmát s hatását igen szépen fejezi ki Vachott Sándor:

Hozzad lebegtek a magyar világ
Hajdan korának ép alakjai
S te mindenikről mondál éneket
Felejthetlen gyótrót s édeset,
Meghallgaták azt hölgyek, s férfiak.
A hölgy szerelmesb lón és jobb
magyar

S a férfi büszkébb, ily nő karjain.
A mese hol a történetből van véve, hol csak történeti háttérrel ellátva, s csaknem mindegyik másodrendű szerepet játszik; hősei majd büszkék, minden bajnak ellenállók, majd szerelmükben ábrándozók; — hősnői szerelmőkért tűrni, szenvedni, halni készek; majd dacban, kacérságban önmagoknak tetszők. — E regék, valamint Kisfaludy S. többi műveinek rövid ismertetését csak a kép teljesebb voltáért adjuk s ép ezért mint célnakhoz nem tartozót, mellőzzük s regék egyenkénti elsorolását, tartalmok ismertetését, széptani méltatásukat, de igatjuk Toldy Ferencnek e regékre vonatkozó sorait: „Semmi sem lehet

magyarabb az általa ábrázolt jellemek és erkölcsöknél, s azon érületnél, mely azokat eltölti. S bár kiválólag lyrai hangulata nem engedi őt tiszta tárgyilagosságra emelkedni, sőt mind a szerelem, mind a hazafiai érzések festésében az ő erős, kibélyezett alanyiságával találkozunk: épen ennek köszönik a Regék ezen általános és mély hatást, melyet a nemzetre tettek, valamint azon hatályos, eleven, s bájosan pongyala előadásnak, melyért nem annyira költeményt olvasni, mint egy kellemes elbeszélőt bizalmas családi körben, a kandalló mellett, hallani látszatunk.”

Kisfaludy Sándor drámái nem felelnek meg a dráma követelményeinek. Hunyadi János irásában kifejezett szándoka szerint nem irodalmi cél, hanem hazafiság vezérelte. Nyíltan bevallja, hogy drámáját nem úgy írta „mint poeta, hanem mint hazafi, a ki hazájának minden tehetsége szerint szolgálni kíván, meg van győződve, hogy „Hunyady János minden időben hazafiságra buzdító dráma leszen, valamikor a haza veszedelében forogand.” E célzatosság teljesen lerontja e dráma értékét, minden csak e célzatosságának hódol minden ennek van feláldozva; nincs drámai egység, jelenetei közt nincs semmi logikai összefüggés, pusztán egymás mellé állított képek; jellemei vázlatok; nyelve szóközi áradással terhelt. — Hasonló e drámájához Kún Lászlója. — Az emberszívnek örvényei haladást jelez ugyan színszerűségben, de annál rosszabb compositiója. Maróthy Kálmán magyar nemes Milla olasz lányt vesz el; de boldog házi életüket csakhamar megzavarja Milla feltékenysége, midőn észreveszi, hogy Maróthy mélyebb vonalozással viseltetik rokona, Telegdy Ilka iránt; mint negyedik szereplő megjelenik Malforti, Milla előbbi kedvese, ki ezt hűtlenségeért megboszulandó Maróthyt orozva meggyilkolja. E mű megoldása teljesen elhibázott, Maróthy nem azért bűnhődik, mit elkövetett, Malforti, ki büntényeért lakol, hidegen hagy s így hiányzik a tulajdonképeni hő. —

Szerencsésebb volt Kisfaludy az érzékenydrámákban, a „Dárday ház” s „A lelkes magyar leányban”-ben, melyeket ő „magyar nemesházi rajzolatoknak” nevez — A Dárday-ház” tárgyát Dárday Lóri s a fiatal Lamine szerelme képezi, melyet ellemez a bacsületes, nemességére büszke Dárday előlétele; leányát ő csak magyar nemesnek akarja; mellékalakok gyanánt szerepelnek a tetszelgő Mancsi, a kedélyes Dankó, a külföldieskedő gr. Földy s az üres fejű Völgyi. — A kifejlés helytelen, minthogy nem szükségkép foly a dráma cselekvéséből, hanem külső körülmény idézi elő, t. i. kiderül, hogy Lamine eredetileg magyar nemes család ivadéka s egyik ösét politikai okok kényszerítették nevének megváltoztatására. —

Hasonló a tárgy „A lelkes magyar leányban,” de kifejlésre nézve már egészen eltűnő a mennyiben Liza nemes lány visszautasítja a származására nemes Karvay kezé s származására ugyan polgári, de jellemére nemes Ordáyhöz megy nőül. —

E nemes házi rajzolatokban az akkori irodalmi szellemet szemlélve tartva csak a hazafiai gondolkodás dícsőítésére céloz s annak követésére buzdít; — a jellemrajz mindkötben tetemes haladást mutat s a dialog nem oly szétfolyó, mint Kisfaludy egyéb drámáiban. —

Színműveinek sorát „Az elmés özeveg” kis vigjáték zárja be. Tárnya: Nina, fiatal özeveg, koros férjének halála után szép vagyon birtokába jut, mely körülmény nagyban szaporítja udvarlójának számát. Három erő eseng kezéért: a nagy világilag művelt Kénkővy, az érzelmes Hamvay s a talpig bacsületes, őszinte Alkonyi. Nina, hogy megtudja érzelmök őszinteségét, cselet gondol ki; ráveszi barátinóját Milit, hogy magát süketnek tetteve köröinek fogadásán jelen legyen. — Először Kénkővy jön, ki csak hamar visszalép, midőn a csel folytán egy költött levél Ninát, mint vagyon vesztést bünteti; a második kérő Hamvay meglátva Milit teljesen megelégedkezik Nináról s így ettől is megszabadul, ki később Milit veszi nőül; a harmadik kérő Alkonyi tisztán, mélyen érző szívet hoz, melyet nem ingatnak meg a koholmányok s így Nina Alkonyi becsületességéről meggyőződve ennek adja kezét. —

A mese elég ügyesen van szöve, a helyzetek találók, nyelve könnyed, bár némely helyen a hasonlatokban való gyönyörködése Kisfaludynak a jellemzetességnek árt.

Kapossy L.

Meghívés.

A sopronyi tanítóegylet meghívja a tanítókat és a tanúgy barátait f. é. június 1-én reggeli 10 órakor Kismartonban tartandó Deák Ferenc emlékünnepelelyel egybekötött tavaszi közgyűlésre.

Az ünnepély sorrendje:

1. Ének: Isten áldd meg a magyart; éneklie a kismartoni férfi dalárda.

2. Magyar emlékbeszéd, tartja Tormássy János.

3. Német emlékbeszéd, tartja Leitgeb János.

4. Ének: Hazádnak rendületlenül; éneklie a kismartoni férfi dalárda.

A közgyűlés sorrendje:

1. Jegyzőkönyv felolvasása az 1876 jan. 22-én tartott közgyűlésről.

2. Iskolai takarékpénztárak; előadja Fröhvirth Károly.

3. Főtvősalap; előadja Polster János.

4. A bizalom; előadja Feilbogen Miksa.

5. Kézműipar iskolák; előadja Gruber József.

Az összejövetel a helybeli kath. népis-kola gyűlés termében történik. Elindulás reggel 6 órakor. Kéretnek a résztvevők az idő pontos megtartására.

Tormássy János
a sopronyi tanítóegylet magyar jegyzője.

Különfélék.

—t— Színházi szemlének idő hiány miatt nem szedhetők a nyomdában, a miért jövő számunkra kellett halasztanunk.

A jándék a város részére. Pechaveich gróf a városligettel (ujkret) szem közt fekvő 45 négyszög ölnyi telkét azon célra engedte át ingyen, hogy az az út, melyet jelenleg a „Deákut” felé készítenek, nagyobbíttassék és szabályoztassék; s csupán azt kötötte ki, hogy Soprony községe Meyne gróf bérlő úrral, ki ama telket kibérelte s rajta lóherét termesztett, szintén egyezkedjék. Meyne úr szintén minden kárpotlás nélkül engedte át ama telket a közhasznú út.

—t— Kismartonból következő figyelmeztetést kaptunk: Figyelmeztetem Tekintetességedet, hogy az Oed Ztg.-ból lapjába átszavargott kismartoni hírtet — mint hallom — teljesen alaptalan. Alkalmasint Aufsitzer az egész,

—t— Jókai Mór napi irodalmi közlönyt indít meg, melynek előfizetői felhívásából ezeket közöljük: Több ifju és régi író-társam által felszólítva, elhatároztam megkíséreleni; vajjon ujra feléleszthető volna-e a harminc év felüli korszak? Alapítai egy oly organumot, melynek feladata főleg a magyar eredeti szépirodalom fejlesztése és irodalmi ízlés nemesítése. Egy ilyen közlönynek tehát nézetem szerint egész terjedelmében főleg a hazai szépirodalom és komoly literatúra, műbírálat, társaséleti eszmék számára kelene nyitva lenni. Napi érdeklő tárgyakkal csak miut kerkérdésekkel, vagy kivételesen nevezetesebb eseményekkel kellene foglalkoznia. A külirodalomból csak azt átültetnie, a mi elismert classicus mű, vagy mintaszerű remek, mely tanulmányul szolgál. A műveket jóakaratu szigorral megválogatni és tisztességesen díjazni. Pihenő tehetéseket munkálkodásra buzdítani, a szétszúllott költőcsoportot egy testvéries szövetségbe ujra összegyűjteni, a hol pártnézet, politika elv el nem különít, s a siker nem irigységet költ, de nemes versenyvágyat, a hol a régirodalmi kiváló tehetségek az ujjakkal egyesülve, szerezhetnek érvényt gon követelésnek, mely ma is jogosult a magyar irodalom részéről a magyar közönség irányában; mint a hogy együtt találja az olvasó a hajdan „Életképek” hasábjain Vörösmarty Petőfivel Tompával, Aranyval, Józsi Miklóssal Gyulayval, SzászKárolylyal, Pálffy Alberttel. S a mellett feladata volna véleménymondani a társadalmi kiváló kérdésekben és e tekintetben fenntartani minden irányban a literator függetlenségét.

A lap tartalmát fogják képezni: Társaséleti, szépműtani, valamint a tudomány minden ágának népszerűsítésére szolgáló értekezések fölött, kizárásával a legszorosabb értelembe vett politikának.

Novellák, életképek, humorisztikus válfaj, csataképek, történelmi rajzok, monographiák.

Elbeszélő és lyrai költemények, s versekben írott színművek és regények.

Utatrások, táj- és népmesemondások; régészet; új találmányok bemutatása; életírások.

Bírálatok és essay-k a színház és irodalom, tudomány és szépművészetek köréből.

A társasélet nevezetesebb eseményei, fő városi és vidéki közérdekű hírek; a krónika-szerű lajstromozás mellőzése.

Bel és külföldi levelezések.

Hirdetmények (miket az illem és az olvasó közönség iránti tisztelet fog megválogatni.)

A lap illusztrálva lesz. Jókainak minden ezután irandó komoly szépirodalmi művei (a nagyszabású regények kivételével) egyedül e lapban fognak megjelenni. A lapot az Athenium nyomdája küldi szét. Szerkesztője Törzs Kálmán. kiadó tulajdonos és lapvezér Jókai Mór.

— Legszebb ember. Következőleg bizonyítja be a párizsi egyetem egyik tanára szépségének non plus ultráját: Európa a legszebb világrész; Franciaország Európa legszebb tartománya, Párizs Franciaország legszebb városa; az egyetem Párizs legszebb városrésze, az egyetem az én szobám a legszebb; a szobámban én vagyok a legszebb, ergo: én vagyok a világ legszebb embere. Mit szólnak hozzá hölgyeink, hogy így csipik el tőlük a szépség első fokát?!

— Mi volt New-Jorknak az ára. A hollandok 1668-ban 10 ingért, 30 pár karisnyért, 10 fegyverért, 30 golyóért 30 font puskaporért, 30 fejszéért, 30 katlanért és 1 réz serpenyőért vették meg New-Jorkot az indiaiaktól. Nézetük szerint, mindkét rész jó üzletet tett.

— Világiállítási figyelemztetés. Egy philadelphiai lap legutolsó számában következőket olvasunk: Egynehány hete halljuk, hogy leányainkat és asszonyainkat a férfiak üzőbe veszik. Ezen „utánjárás” egyedül európai neveltség, mit mi nem tűrünk. Figyelemztetjük tehát fiatal európai vendégeinket, hogy a hölgy üzés, megszólítás és mindezen európai szokások itt szigorúan, fenytő büntetés mellett tiltva vannak. Amerikai leányok és asszonyok nem libácskák, a kik félnek a rendőrt előhívni. Nagyon jól ismerik a rendőrök udvariasságát, kik készek ily alkalomkor a kihágókat rögtön hüvőre tenni.

— P. L. — Miképp lehet valakit egészen nyugodtan megölni? e kérdésre nem régen így felelt egy amerikai lap: Mondják önök egy ifjú nőnek, hogy szép picit lábait vannak. A nő — ha hiú, — igen szűk és könnyű cipőt fog viselni, ezekben nedves időben ki is fog menni, akkor magát bizonyosan meghűteni, a hűtés folytán betegségbe esni, és így a nő egy hó mulva (ki van számítva) — meg fog halni.

Furcsa jelentés. Breslau kir. vá-

rosi hatóságának hirdető szekrénye következő jelentést hozott: az alólírt kir. városi hatóság ezennel közzé teszi, hogy Blum Mosche izraelita hitvallású kereskedő s az evangélikus egyházból kilépett Zsófia Jozsefa Janka, elvált Storch, előbb elvált Jorg, még előbb elvált Krüger, született Leibmeier (Leutmeier), leánya az eihalt Leibmeier (Leutmer) Károlnak s neje Ilonának született Kionkinnek, az . . . ki értekezlet szerint, készek házasságra lépni. Királyi városi hatóság Breslauban.

Mikádo tartományából. Sanjo Saneyoschi japáni elnökmínisternek egyik rendelete szigorúan megtiltja az állam tisztviselőinek, hogy európai tintával írjanak; legfőkébb akkor engedi azt meg, ha egyszersmind európai papírt használnak. Ezentúl kizárólag csak indiai tintát (tust) használjanak. — F. hó 5-kére elrendelte a japáni kormány Kobe Daischi isten, a japáni alfabetum feltalálójára szobrának saját templomában való kiállítását. Japánban remélik, hogy az idei bucsujárás ez istenhez rendkívül látogatott lesz.

— John báró tábornokfő mult pénteken meghalt. 60 éves, es. k. titkos tanácsos, az urak házában élethossziglan tagja, a 76. gyalog ezrednek s a legfőbb osztr. olasz és pápai rendjelek tulajdonosa volt. Az elhunyt, öszvegyet és öt gyermekel hagy hátra, három fiút és két leányt. Egyik leánya Schreiau Hugo százados és szárny segédnek neje, a másik épen házasodni készült. Egyik fia a hadtengerésznél van.

— Palacky Ferenc Prágában meghalt. Ő mint történetbúvár s pártvezér jelentékeny szerepet játszott népe, életében. Ajka, mely mindig kész volt a harca és ellenállásra tüzelni, örökre lezárult, s keze, mely a vitaközös tollát úgy a tudomány mint politika terén forgatni tudta, mindenkora megmerevült. Palacky Ferenc minden előnyeivel s hiányaival a multé s valószínűleg feledhetetlen lesz. Rieger s leányai karjában hunyt el.

— Tavaszi kertnyitás. Egy tavaszi kertnyitás sokban hasonlít egy fiatal női szív kinyitására; de némelyekben különbözik is attól. Hasonlít abban, hogy annak is van kinyitása az élet tavaszán, abba is tódulnak a vendégek élvezni, itt is van az illatos virágok mellett néha kábító bürök, itt is szállonganak a lepkék egy virágról a másikra, de lappang néha veszedelmes kigyó is a bokorban stb. De különböz is egy ily mulatókerttől a női szív sokban. A kertet ugyanis minden évben megnyitják egyszer tavaszkor, a női szív csak egyszer nyitva van nem zárul be többé, holott a kertet télre ismét bezárják. A női szív is tele van illatos virággal, mint a kert, abba is jár dongó és darázs a lepkék mellett; de a női szívben csak a szorgalmas méh gyűjthet mézet a virágok kelyheiből, a kert vendégei általában józanon, csendesen mennek a kertbe, honnét

gyakran mámorosan, kedvesapongások közt villám által akarják végrehajtani. — Rudolf trónörökös Miramaréban tölti a nyarat. — Párizsban eldobták a nők a hamis hajukat. Nem ártana nálunk is! — Bukarestben f. hó 20-án hófergeteg dühöngött. — Quilleband Melania prágai énekesnőt késsel mellen szúrta, halva találták a városcai téglagyár mellett. — Királyi fel-sége 3000 frtot. adományozott a sziszeki árvizkárosultak javára. — Észak-Amerikában a „Bureau of Agriculture” élő halak kiállítását tervezi. Erre a célra 2—20 láb hosszú, és 1—8 láb mélységű 25 tó ásatni fog, mely tavak mindössze 6000 köb láb vizet tartalmaznak. — Mult szerdán 200 cseh vándorolt a berlini vonattal Hamburgon keresztül Braziliába. Ezek is jobban tesznek, ha kapát fognak és otthon a földet művelik, nem pedig nem létező aranyhegyeket keresnek! — A colica utódja a mesebeli Aeolhárának föl van fedezve! Kindl a bécsi citharagyáros egy hasonlót készített, mely a levegő rezgése által hangokat ad.

Vegyesek.

Nagy-Sarlón junius 5-én fogják az 1849 apr. 19-én elesett honvédek emlékére állított szobrot leplezni. — Tölgyesen egy tmár felesége 4 gyereket szült, kettőt halva. — Amerikában a kivégzéseket

Vasuti menetrend 1876 majus 15-től.

Vonat szám	Kiinduló állomás.	Soprony.		Időzök (perc)	Soprony.		Vég-állomás.	Megjegyzés.
		Érkezik	ó. p.		Indul	ó. p.		
Kanizsa-Bécs felé.								
301	Eszékrol . . .	reggel	5 6	16	reggel	5 22	Bécs.	A prágai idő szerint közlekednek.
313	Budáról . . .	délelőtt	11 4	18	délelőtt	11 22	"	
311	Szombathelyrol	este	5 25	8	este	5 33	"	
315	Kanizsáról . .	éjjel	10 12	—	—	—	Soprony.	
Bécs-Kanizsa felé.								
316	Soprony . . .	—	—	—	reggel	5 7	Kanizsa	
312	Bécsből . . .	délelőtt	11 —	12	délelőtt	11 12	Szombath.	
314	" . . .	délután	2 58	18	délután	3 16	Buda	
302	" . . .	éjjel	10 20	10	éjjel	10 30	Eszék	

A prágai idő a budapestinél 18 perccel, és a bécsinél 8 perccel késik.

Romwalter Károly

könyvnyomdája

Soprony, várkerület 121. sz. a.

ajánlkozik mindennemű nyomtatványok elkészítésére: irodák, hivatalok stb. számára a legkülömbféle alakokban. Lapok, könyvek és alkalmi nyomtatványok a legnagyobb terjedelemben és különféle nyelven gyorsan és pontosan készítenek. Kaplatók itt továbbá kész nyomtatványok magyar és német nyelven, egyes és nagyobb részletekben a legelőbb áron.

Soprony megye t. c. földbirtokosainak.

A Pesti biztosító intézet helybeli főügynöksége közzé teszi, hogy kalásznövényeket jégkár ellen, ez évben 1% -kal biztosít.

2-2

Ház-eladás.

Sopronyban a papréten 6/a sz. alatti házkerttel együtt szabadkézből eladó. Bővebb felvilágosítással szolgálunk alulírott ügyvéd irodájában színház utca 12. sz. a.

(3-3)

Nagy János, köz- és váltó-ügyvéd.

Stagl F.,

fényíró Sopronyban

várkerület 93 sz. a.

ezennel kéri a nagyrédmű közönséget, ne vonná meg tőle eddigi pártolását s értesíti, miszerint az építkezés dacára is ugyanott folytatja üzletét, miután alkalmas bejárásról gondoskodott.

(3-3)

Hirdetmény.

Soprony megyében, rábaközben egy 300 holdból álló tagosított gazdasági épületekkel felszerelt birtok, folyó évi Szt. Mihály naptól kezdőleg kedvező feltételek mellett több évekre haszonbérbe adandó. — A haszonbérleti feltételekről személyesen vagy levél útján értesítést ad **Baditz Lajos** kir. közjegyző Kapuvárott. 5-1

Kitünő

liesingi márciusi sör palackokban.

1 harminc palackos láda . . . 4 frt. 20 kr.

Egyes palack — frt. 16 kr-ával kapható.

Az üres palackok és ládák árát mint betétet, ha azok jó állapotban jutnak vissza, egészen megtérítem.

Tisztelettel

Sznistsák J. O.

Sopronyban, fegyvertárutca 1 sz. a.

Egész évre .
Félévre .
Negyedévre .

Vajmi k
ke szellemén
azt nézi, ninc
lesz-e gondör
me stb. Ha
ló fekete nag
elvetemedett
gához lealaco
tudná, hogy
valakinek sze
vészt hozhat
nem fogja-e
— égnek k
mondani, ne
szépségének,
ne ápoljuk,
perézzük, ci
nap a gyer
„hanswurst“
tessük egysz
rüen, illedeh
tassuk a tes
ne neveljük
tetszvágyot a
mai nap az
gyermekének
tágit. ennek
gától elvon

Vis

En is A
Nekem
Kinek
Magyarország
mint más ne
mos rokonai
ki papnagyb
kevesebb vag
böl? Sehol!
is volt papn
hát, mint az
tam hozzá.
De hol
tartaná mag
más véroko
Az én
s az én pap
unoka hugát
Vagy
olvasó, — a d
Nem k
másként tört
A poeta
nyak szoktak
huga már sok
ban semhog
voltam már
Nem folytat
mondani.
Nagyb
nyarának dé